

29η Μαΐου 1453 : Ο τελευταίος αυτοκράτορας του Βυζαντίου μας προτρέπει και σήμερα : « ... λέγω και παρακαλώ υμάς ίνα στήτε ανδρείως και μετά γενναίας ψυχής ... ».

**Γράφει ο Αντιστράτηγος ε. α. Θεόκλητος Ρουσάκης.
Επίτιμος Διοικητής του Β' Σώματος Στρατού.**

Θέση ξεχωριστή για την ιστορία της Ρωμιοσύνης και για την ελληνική ψυχή κατέχει η 29η Μαΐου. Φέρνει στο νου μας την αποφράδα Τρίτη του 1453, που σήμανε την πτώση, της Βασιλίδος των Πόλεων, η οποία τείχος και προστασία της, είχε την Παναγιά μας.

Ο ιστορικός μας Κ. Παπαρρηγόπουλος εκτιμά ότι «δια της αλώσεως ταύτης δεν έπεσε μόνη η κυριευθείσα πόλις, δεν έπεσε μόνη η κατάλυθείσα βασιλεία, αλλ' επί χρόνον μακρόν επεσκιάσθη κόσμος ολόκληρος πραγμάτων και δογμάτων, ο κόσμος ο ελληνικός».

Όμως και τα πιο θλιβερά γεγονότα έχουν τη θετική προσφορά τους, όταν τα μελετούμε και είμαστε πρόθυμοι να αποδεχθούμε τα σωτήρια μηνύματά τους. Αναζητώντας αυτά τα μηνύματα, **ανασύρουμε από τις ιστορικές πηγές, πολύτιμα μαθήματα που αποκαλύπτουν τα βαθύτερα αίτια της πτώσεως.**

Το 1054 η Βυζαντινή Αυτοκρατορία ζούσε ακόμη στο «**χρυσό αιώνα**» της. Τα σύνορά της απλώνονταν στη μεγαλύτερη έκταση που είχε γνωρίσει τα τελευταία 300 χρόνια. Στην Ανατολή, για πρώτη φορά έπειτα από τέσσερις αιώνες οι κάτοικοι της Μικράς Ασίας ήταν ασφαλείς από εξωτερικές εισβολές, καθώς τα σύνορα έφταναν και πάλι ως πέρα από τον Ευφράτη.

Ο ενδέκατος αιώνας, όμως, ήταν και αιώνας βαθύτατων αλλαγών τόσο στο Βυζάντιο όσο και στη Δύση. Η ψευδαίσθηση της «διαρκούς ειρήνης» που εξαπλώθηκε στη βυζαντινή κοινωνία, η κακή εκτίμηση των απειλών και ο ευδαιμονισμός των αρχόντων οδήγησαν στη λήψη τραγικών αποφάσεων. Τραγικότερη εξ αυτών, η αποστράτευση του πληθυσμού των Ακριτών που ζούσαν στις περιοχές εγγύς των συνόρων της αυτοκρατορίας και είχαν σαν αποστολή την ασφάλεια των συνόρων και των ακριτικών περιοχών, ενώ η περικοπή των στρατιωτικών δαπανών περιόριζε δραματικά την ισχύ του Στρατού.

Επιπρόσθετα, **ανίκανοι αυτοκράτορες διασπάθισαν τα τεράστια πλεονάσματα που είχε συγκεντρώσει στο Δημόσιο Ταμείο ο Αυτοκράτορας Βασίλειος Β' μέχρι το 1025 και οδήγησαν την οικονομία στην πτώχευση. Στα μέσα του 11ου αιώνα η διαφθορά και η σήψη στη λειτουργία του κράτους εντάθηκε με το φαινόμενο της εξαγοράς των αξιωμάτων. Ταυτόχρονα αυξήθηκαν οι παροχές προς την Αυλή και τους αυλικούς και τους γειτονικούς λαούς, γεγονός που προοδευτικά άρχισε να δημιουργεί χάσμα κοινωνικών ανισοτήτων στον λαό.**

Κατά την περίοδο αυτή και η άμυνα του κράτους στην Ιταλία και τη Βαλκανική δέχεται ισχυρό πλήγμα, ενώ **νέοι εχθροί δημιουργούν σοβαρή απειλή και αστάθεια στο κράτος στην Ανατολή.** Εκεί οι επαρχίες άρχισαν να δοκιμάζονται σοβαρά από τους Σελτζούκους Τούρκους που εμφανίστηκαν από το Ανατολικό Τουρκεστάν της Ασίας με αρχηγό τους τον Σελτζούκ. Τις καταστροφικές εισβολές των Σελτζούκων στις ανατολικές επαρχίες προσπάθησε να τερματίσει ο αυτοκράτορας **Ρωμανός Δ' Διογένης (1067-1071)**, που διακρινόταν για το ήθος και τη γενναιότητά του. Η αποφασιστική μάχη δόθηκε, το 1071, στο Ματζικέρτ, περιοχή της σημερινής Αρμενίας, όπου ο ρωμαϊκός - βυζαντινός στρατός αποδεκατίστηκε. **Η ήττα των Βυζαντινών στο Ματζικέρτ ήταν εξόχως καθοριστική** και ως εκ τούτου

μετατράπηκε σε συμφορά, αφού μέσα σε μια δεκαετία οι Τούρκοι κατέκτησαν το μεγαλύτερο μέρος της Μ. Ασίας και δημιούργησαν τις ευνοϊκές συνθήκες για τη συνέχιση των κατακτήσεών τους μέσα στην αυτοκρατορία χωρίς σοβαρή αντίσταση.

Ό,τι όμως δεν πέτυχαν οι Άβαροι, οι Πέρσες, οι Άραβες, οι Ρώσοι και τόσοι άλλοι, το επέτυχαν οι Φραγκολατίνοι με τη Δ΄ Σταυροφορία. Γράφει ο μακαριστός π. Γεώργιος Μεταλληνός. **«Αν η 29η Μαΐου είναι ημέρα πένθους για τον Ελληνισμό, διότι φέρνει στη μνήμη μας την άλωση της Πόλης από τους Οθωμανούς το 1453, άλλο τόσο αποφράς είναι για το Γένος μας και η 13η Απριλίου του 1204, διότι κατ' αυτήν έπεσε η Πόλη στους Φράγκους. Το δεύτερο γεγονός δεν υστερεί καθόλου σε σημασία και συνέπειες έναντι του πρώτου».** Το φραγκικό χτύπημα εναντίον της Πόλης ήταν τόσο δυνατό με τη Δ΄ Σταυροφορία το 1204, που έκτοτε η Κωνσταντινούπολη ήταν κατά την Ελ. Αρβελέρ **«μία πόλη καταδικασμένη να χαθεί».**

Από το 1321 άρχισε στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία μια περίοδος εμφύλιων πολέμων, που στην πραγματικότητα επρόκειτο για **ενδοδυναστικές συγκρούσεις. Παρατηρούμε αφύσικες και ανίερές συμμαχίες των Βυζαντινών αυτοκρατόρων με τους Οθωμανούς. Εδάφη και άλλες παραχωρήσεις έδιναν οι Βυζαντινοί αυτοκράτορες στους Οθωμανούς σε αντάλλαγμα των υπηρεσιών που τους πρόσφεραν οι τελευταίοι για να ανακτήσουν ή διατηρήσουν την εξουσία σε ένα κράτος ουσιαστικά διαλυμένο, συρρικνωμένο εδαφικά, εξασθενημένο οικονομικά αλλά κυρίως αναποτελεσματικό και αδύναμο στρατιωτικά.**

Ο Ιωσήφ Βρυέννιος, μέγας λόγιος και δάσκαλος της εποχής, σε επιστολές και ομιλίες, διεκτραγωδεί τη διαφθορά που είχε ενσκήψει πριν από την άλωση. «Το ιερατείο πρώτον είχε διαφθαρεί. Οι περισσότεροι από τους κληρικούς χειροτονούνταν με σκοπό τα χρήματα. Με πληρωμή, με δωροδοκίες δινόταν η άφεση των αμαρτιών και μεταδιδόταν το Σώμα και το Αίμα του Κυρίου.... Η φιλαυτία βασίλευε, εξυπηρετούνταν τα προσωπικά συμφέροντα του καθενός...».

Με την ανάρρηση στον αυτοκρατορικό θρόνο, στις 6 Φεβρουαρίου 1449, του **Κων/νου Παλαιολόγου του ΙΑ΄, στην Πόλη άρχισαν οι ελπίδες**

να αναπτερώνονται. Αμέσως άρχισε ο Αυτοκράτορας την οργάνωση για την άμυνα. Υποσχέσεις από τη Δύση για βοήθεια πολλές. Ανταπόκριση περιορισμένη. **Ο Κων/νος αντιλήφθηκε ότι πρέπει να στηριχθεί μόνο σε δικές του δυνάμεις.**

Όλα αυτά όμως μέχρι το 1451, που στο σουλτανικό θρόνο ανήλθε ο 21 ετών Μωάμεθ Β΄. Ο Κων/νος τότε κατάλαβε πως ήρθε η στιγμή της αλήθειας. **Ο Κων/νος δεν πολέμησε για να νικήσει, πολέμησε για να μην ηττηθεί η αξιοπρέπεια και η τιμή της Πόλης. Ο Αυτοκράτωρ πεθαίνει αλλά δεν παραδίδεται. Ο Κων/νος και τα παλικάρια του με το αίμα τους ξέπλυναν όλες τις προηγούμενες ντροπές της αυτοκρατορίας.**

Το απόγευμα της 28ης Μαΐου, την παραμονή της αλώσεως, με τον τελευταίο εμπνευσμένο λόγο του προς τους στρατιώτες και αξιωματικούς του, ο Αυτοκράτορας καθόρισε με λακωνική επιγραμματικότητα την αποστολή του, που έκτοτε έγινε ιερά παρακαταθήκη του Γένους: «...λέγω και παρακαλώ ύμᾱς ἵνα στήτε άνδρείως και μετά γενναίας ψυχῆς, ως πάντοτε ἔως τοῦ νῦν ἐποιήσατε, κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς πίστεως ἡμῶν...». Και έρχεται η ώρα της τελικής αναμετρήσεως. Ο Κων/νος αποχαιρετά στο παλάτι τους φίλους και συγγενείς και παίρνει θέση ως πολεμιστής πάνω στις επάλξεις, μπροστάρης στους 5.000 περίπου μαχητές του και στους 2.000 περίπου ξένους μισθοφόρους στους οποίους επικεφαλής ήταν ο Ιωάννης Λόγγος Ιουστινιάνης.

Ο Κων/νος, με τους συντρόφους του πολεμούν «...άνδρείως και μετά γενναίας ψυχῆς...». Οι γενναίοι συμπολεμιστές του είχαν πέσει γύρω του. Και τότε με παράπονο ανέκραξε: «**Ουκ ἔστι τις των Χριστιανῶν του λαβεῖν την κεφαλῆν μου απ' εμού;**». Ίσως η επίκληση αυτή του Κων/νου να δημιουργήσει την κλεφταρματολίτικη παράδοση να παίρνουν τα παλικάρια την κεφαλή του καπετάνιου τους, για να μην πέσει στα χέρια των Τούρκων. Αργότερα, λένε, το πτώμα του αναγνωρίστηκε από τα πορφυρά σανδάλια. Σημασία όμως έχει ότι ο λαός έθαψε το βασιλιά στην ψυχή του. Εκεί και τον ανέστησε.

Έτσι αναστήθηκε και το Γένος. Ο Κων/νος έγινε το πτηνό Φοίνικας, που αναγεννάται από την τέφρα του. Γιατί, όπως λέει πάλι ο Φραντζής, ο Κων/νος «εκομίσατο τον του μαρτυρίου στέφανον, μή θελήσας προ-

δούναι τοις ανόμοις τά βασίλεια, μήτε θελήσας τον κίνδυνον διαφυγείν, δυνατού όντος». Όμως και ο λαός ποτέ δεν πίστεψε στο θάνατό του. Όταν ένας άνθρωπος γίνεται με τη θυσία του ιδέα και σύμβολο, ασφαλώς δεν πεθαίνει. Ο άγνωστος στιχουργός του «Θρήνου της Πόλης» εκφράζει παραστατικά το λαϊκό αίσθημα: «Ω Κωνσταντίνε βασιλεύ, Δραγάζη το πινόμιν ειπέ μοι, πού ευρίσκεσαι, εχάθης; εκρυβήθης; ή ζης ή καί απέθανες επάνω στο σπαθί σου;» Ο Κων/νος πράγματι πέθανε επάνω στο σπαθί του. Γι' αυτό ζει και θα ζει, όσο το έθνος θα τον αναζητεί και θα ρωτά, «ειπέ μοι, πού ευρίσκεσαι;».

Όταν έπεσε η Πόλη, η δόνηση της οδύνης, πρώτα στην αντίληψη του λαού μας διαπέρασε την Παναγία. Θυμίζω το πασίγνωστο δημοτικό: «Η Δέσποινα ταράχτηκε και δάκρυσαν οι εικόνες». Και αμέσως μετά, ο λαός μας μέσα στην μαύρη συμφορά του, απαρηγόρητος αυτός, νιώθει την ανάγκη και σπεύδει να παρηγορήσει πρώτα την Παναγιά του και της λέει «Σώπασε Κυρά Δέσποινα και μη πολυδακρύζεις, πάλι με χρόνους και καιρούς, πάλι δικά μας θα 'ναι».

Πέρασαν ήδη πεντακόσια εξήντα επτά (567) χρόνια από την απόφραδα εκείνη ημέρα που ακούστηκε ή κραυγή «Εάλω ή Πόλις». Σήμερα τιμούμε τους πεσόντες κατά την πολιορκία και κατά την Άλωση, διαβάζουμε τους θρήνους και τους θρύλους, συγκινούμεθα και διδασκόμεθα. Διότι αυτή είναι η αξία της ιστορικής μνήμης. Να γίνει κατά τον Θουκυδίδη «μάθημα ές αεί» για τις νεότερες και τις επερχόμενες γενεές.

Δεν ξεχνάμε την Άλωση, διότι θυσία του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου στην Πύλη του Αγίου Ρωμανού έθεσε τις βάσεις για το 1821 ενώ με το «...πάντες αυτοπροαιρέτως αποθανούμεν και ου φεισόμεθα της ζωής ημών...» εμπνέει έκτοτε τα ΟΧΙ του Ελληνισμού.

Δεν ξεχνάμε ότι η αποδυνάμωση και η απαξίωση του Στρατού και η ήττα στη Μάχη του Ματζικέρτ αποτέλεσε «την αρχή του δράματος» για την παρακμή της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.

Δεν ξεχνάμε ότι παρακμή αυτή της Αυτοκρατορίας «κτίστηκε» από την ηθική και πνευματική διαφθορά των αρχομανών ηγετών της, που

ξεπουλούν τα πάντα στους Φράγκους και δημιουργούν, ακραίες κοινωνικές ανισότητες, διχόνοια και έριδες στο εσωτερικό του κράτους.

Δεν ξεχνάμε τους Λατίνους Σταυροφόρους το 1204, οι οποίοι δίδουν τη «χαριστική βολή» στη συνοχή του πληθυσμού της Ρωμαϊκής - Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Μέσα στο ζοφερό αυτό κλίμα αναρχίας και αυθαιρεσίας, ουδεμία κρατική ή κοινωνική δύναμη «σήκωνε το βλέμμα» να αντικρίσει την οθωμανική λαίλαπα που είχε πλέον κατακλύσει τα εδάφη της Μικράς Ασίας στα μισά του 13ου Αιώνα, που ήταν θέμα χρόνου πια να φθάσει έξω από τα τείχη της Κωνσταντινούπολης.

Γι' αυτό σήμερα εμείς οφείλουμε να **«σηκώσουμε το βλέμμα»**, ηγεσία και λαός ενωμένοι και να αντιμετωπίσουμε έγκαιρα και με αποφασιστικότητα τις σύγχρονες αλώσεις που υφιστάμεθα. Να ακούσουμε την προτροπή του τελευταίου Αυτοκράτορα **«...παρακαλώ ύμās ίνα στήτε άνδρείως και μετά γενναίας ψυχής...»** Να υπερβούμε με θάρρος τα φοβικά σύνδρομα του παρελθόντος, να αντισταθούμε αποφασιστικά στο ξεπούλημα της γλώσσας μας, της ιστορίας μας και του εθνικού μας πλούτου, στην απαξίωση της παιδείας και της Ελληνορθόδοξου Παραδόσεώς μας.

Κυρίως όμως να ενισχύσουμε αμέσως και με προοπτική την Εθνική μας Άμυνα, τόσο σε έμπυχο δυναμικό όσο και σε εξοπλισμό και να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις των Τούρκων, Σκοπιανών, Αλβανών και «Συμμάχων», με αυτοπεποίθηση και εθνική υπερηφάνεια, **«ανδρείως και μετά γενναίας ψυχής»**. Μόνον έτσι θα βάλουμε τον **«εθνικό φραγμό στις κερκόπορτες»** των γκρίζων ζωνών που προσπαθούν να μας επιβάλουν στα εδάφη και στα πελάγη μας και στην αλλοίωση της γενετικής μας υποδομής, από την επιδοτούμενη και στοχευμένη μαζική είσοδο παράνομων μεταναστών.

Αυτές είναι για εμάς οι Πύλες του Αγίου Ρωμανού που μας περιμένουν ως νέους Παλαιολόγους να τις υπερασπιστούμε νικηφόρα αυτή τη φορά. Αρκεί ΕΜΕΙΣ να το πιστέψουμε!

Πηγή : <http://roykoymoykoy.blogspot.gr>.